

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGTELENSÉGI ÉS 48-ASPÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Előfizetési ár helyben: Előfizetési ár vidékre:
 Egész évre . . . 12.- kor. Egész évre . . . 18.- kor.
 Félévre . . . . 6.- kor. Félévre . . . . 9.- kor.
 Egyes szám ára 4 fillér. Egyes szám ára 6 fillér.

Feladvány szerkesztő:
SIMON ISTVAN.
 Lapkiadó
MOROVITZ ZSIGMOND.

Szerkesztőség és kiadóhivatal,
 Darabos-utca 7. szám alatt.
 : : Telefon 412. szám. : :

Jog és pénz és a Hortobágy.

Irtá dr Kertész István.

Debrecen városa régóta vajudik — de egy becsületes ötletet még nem tudott alkotni. Ezzel az ötlettel tartozunk a mai — immár megtehetően elagott regime-nek.

Idegen szemmel nézve talán jót mulatnánk azon, mikor egeret szül a hegy — mint egy mesén.

Sajnos, nekünk ez nem pusztán mese, nem nézhetjük egy latin ember könnyed mosolyával, — mert a mi magyarjaink akarnokoskodásáról van itten szó.

A mi «res publikánk» szenved az akarnokok erőszakoskodását. A mi közéletünket gyötrik az oktalannal erőfeszítés kintölésai.

Nem csoda, hogy közéletünk dőreségeinek meglátói felháborodással és határozott tiltakozással emelik fel szavukat a polgárság hanyargatása ellen.

Nekünk szomorú képet nyújtanak azok a neveléses tehetségek és azok neveléses erőselemek, akik mindenhez értenek, mindenre képesek — és városunkat következetesen viszik az anyagi romlás felé. Nem a mai nappal vitték a lejtőre Debrecen, Évek óta járja már a város a fékevesztett merészkedés útját. A pótdó jelentékenyen megnőtt — de a közelmúlt bűnei

odavezettek bennünket, hogy egy város életében számba nem vehető rövid idő alatt még sokszorosan meg fog növekedni.

Ha számot vetünk magunknak az elsőpréssel fenyegető hullámoknak arról a magasságáról, amelynek közeledtét aggódva látjuk — önként átfut gondolatunk a város ellenségek sarcolásától viharos történetén: és látjuk, hogy ellensége nem volt a városnak olyan, amely 150—160 % pótdónak megfelelő sarccal igyekezett volna kirugni lába alól az ő sarcsizető alattvalóit.

A fokozatos pótdóemelkedés mutatja, — hogy folyton és mind nagyobb deficitet dolgozik Debrecen vezetősége — és a kész csődből csak a polgárok bőrével menti ki magát.

A polgárok bőre a város legszentebb barátainak a martaléka!

Debrecen boldogítása egy isteni balkezűség, mely hamisan vet, rosszul arat, amely csak verni tud! Debrecen neveléses prédikátorai és erőselemek csak bohémai a fejlődésnek, utópiákat árulnak, a polgárok bőréért, — pedig ez az ár sokkal reálisabb, mint hogy egyesek ábrándjaiért oda lehetne adni.

A városi politika ilyen ábrándos, és éppen ezért hamis és rossz politika.

Minden «haladás» dacára viszonyaink évről-évre való rosszabbodása tüzessé tette városunk talaját, mozgásba hozta minden kis és nagy gondolkodóját. — Mert minden rossz in-

tézményünk érezteti mindnyájunkkal káros hatásait!

Es Debrecen népe most az előtt áll, hogy egyaránt lesújt rá még az ellenségénél is rosszabb — a hamis és rossz barát keze!

A Városunk népére való ez az általános lesújtás a személyi érdekek legrosszabb eszköze volna — mert Debrecen népe mint egy test állana talpra — és feltartóztatlanul elsöpörné a város ostorait.

Azoknak a személyeknek egyéni érdeke a maguk hatalmának a megmentése! Ez lehet egyet lemondó annak, hogy a pótdóra irányuló számadásukat akként igyekeznek korrigálni, a mint azt a jog- és pénzügyek megfontolására kiküldött bizottságuk mai gyűlésén alkalmasnak találta.

Számításuk szerint a város mezőgazda osztálya az, mely talán a legjobban el van szigetelve, amely szerintük a legtehetősebb és a melettük gy nagy számánál, mint anyagi eszközeinél fogva a legalkalmasabb a kizsákmányolásra.

Vakmerő taktikájukkal tehát a jóhiszemű, sokszor megcsalt és kizsákmányolt mezőgazda polgárság jogaira és érdekeire csapnak le. Nem akarják a város egész népét tönkre tenni, — elég, hogy ha tönkreteszik a mezőgazdaságot!

E hamis, e romboló politikával igenis tönkre lehet tenni Debrecen népének a részét, amely mindig a legnagyobb biztosítéka volt városunk

IMÁDSÁG MÁRCIUS IDUSÁN.

Irtá: Szabolcska M^hály.

Eros Isten, szabadság Istene!...
 Megszégyenülten, talpig lelki gyászban
 Imádkozunk hozzád ez ünnepen.
 Mert nem vagyunk méltók tehozzád...
 A tékozló fu bűnbánatával
 Állunk előtted. —
 Több mint félszázad óta
 Szent örökségünk volt e nap,
 A szabadság fehér, szép ünnepe.
 Az égnek hozzánk hajolása.
 Nem kellett más imádság e napon,
 Imádság volt a rá emlékezésünk;
 Mely jobbá tette szíveinket,
 Ah legalább egy-egy muló napig!
 Lelkünk megittasult
 A nonszerelem édes italától.
 És ántgattuk magunkat vele,
 Hogy a tied vagyunk mi, a te néped:
 Eros Isten, szabadság Istene!

Pedig jaj, minket megfogott az átok.
 A saját önző, rút viszálykodásunk,
 S a fejünkre nőtt idegenek átka.
 Nem értik azok a mi könnyeinket,
 Nem értik a szíveink dobogását...
 Rabok vagyunk, ez átok rabjai!
 Lótted uram, nincs mit titkoloznunk,

Kivált ma nincs. Rabok vagyunk.
 Kezünk, lábunk meg van kötözve.
 S e rabigában tehetetlenül
 Nézzük, miként hurcolják a poroszlók
 A Golgotha felé szegény hazánkat.
 Miként vetnek kockát ruháira,
 Hogy mosakodnak a Pilátusok!...
 És — amit a legfájóbb elviselnünk —
 Judasaink itt csörgetik közöttünk
 Gyálatatosan vett harminc pénzüket!
 ... És a világ csak néz közönyösen,
 Vagy gunt dobál ránk, s náddal verdesi
 Hazánk téviskoszorus szent fejét.
 S nekünk hajh, nincs hatalmunk
 A templomok kárpitját meghasítani,
 És elborítani a napot,
 Hogy a holtak is felszerkenjenek!...
 — Rabok vagyunk, szabadság Istene!
 És úgy tekintünk vissza ma,
 Ama nagy márciusnak idusára
 Könnyes szemekkel, mint a lemenő
 Napra a tűzmadó!!

Oh szent szabadság napja, lemenő nap,
 Még nem sirtunk végkép téged el.
 Mert tudjuk, hogy nem szállsz le mindörökké.
 Hogy jön husvét a nagypéntek után.
 Tudjuk, hogy «megvirrad még valaha.»
 S ez a virradás nem lehet más,
 Mint a te újra támadásod,

Fényben, dicsően, büszkén, szabadon!
 — Hiszünk benned, könnyünk között, rabul is,
 Eros Isten, szabadság Istene!...

Uram, ne hagyj bennünket Te se.
 Ma kor ma talpig lelki gyászban
 Hozzad emeljük sóvárgó szívünket:
 — Oh e mi nemzedékünk
 Sokat vétett bár eilened;
 Öltáraidat odahagyta.
 És táncolt az Aranyborjú körül:
 Ne vess el minket szent orcád elől!

A tékozló fiu
 Bűnbánatával könnyörgünk előtted,
 Hogy nézz ránk irgalommal,
 S vedd ölelő karodba vissza
 Szegény hazánkat, árva nemzetünket!
 Ha nem mértünk, — azokért,
 Akik szívükben hordták képedet...
 Apáinkért, akiknek csontjai
 Közös sírokban, s temetetlenül
 Szétszórva is egy néma szent imádság
 Ahítatával szólnak Tehozzád!
 A bujdosókért, kiknek hazaszállott
 Bus sóhajából már századok óta
 Felhők borognak Kárpát ormáin!
 Érettük oh Uram,
 S a vértanukért, akik fölemelt
 Fővel s könnytelen szemekkel

Éővirágból legizlésesebben
Holya v. rágesarnokban

kötött bál és estélyi csokrok, színpadi virágajándékok
 és koszorúk a legszebb kivitelben készülnek
 Szent-Anna-utca 5. Tulajdonos: Hudák Béláné

multjának és jövőjének! — Elvenni tőle mindent, arról csak el lehet tőle huzni!

Ezzel akarják javítani a mindig rosszul számláló és kétségbeesetten levidlító városi agyafurkát a lakosság többi részének a pótdóját, — hogy ez ne pusztuljon el, — és hogy különösen ok ne tűnjön el nyomatlanul a föld színéről.

Nem a köz igazi érdeke itt a vezető gondolat, hanem egy dőzsölő, egy önző uralomnak a megmentése.

A Hortobágy kérdése egy ék, amelyet jogot, közérdeket ismerni nem akaró önkényes hajlamokkal vernek egyesek a polgárság testébe, — hogy a gazdasági krízissel fenyegetett nép gondolatát, figyelmét elvonják a gyanus manipulációktól!

Könc gyanánt odadobják a Hortobágyot, a polgárság másik részének a jussát, javait, — minni egy idegen prédát, — hogy rágódjanak rajta!

Városunk falain belül, saját életsorsosaink között akadnak is, akik elhagyják vakítani magukat a ravasz szénfényvesztés által.

Folyik a polgárháború, amely a nagy szeszesség romlását mozditja elő, és a hatalom-féltők, a hamis játék rendezői akkor ültek diadalukat.

Bele kell látnunk a játék fufangjaiba.

Be kell látnunk, hogy a Hortobágy kérdésének a felvetése egy taktikai fogás és olyan megoldása, mint az a jog- és pénzügyi bizottság önjátka: egyenesen jogokba és közérdekbe üt-kézlik.

Jogtalanság a közlegető feldarabolása és egyuttal a közérdek kiszáríthatatlan veszedelme is, amelyet e város minden igaz polgárának legjobb igyekezzettel meg kell akadályoznia!

Ne táradjon Debreczen polgárainak egy része a másikra ádáz fegyverekkel.

Ez a polgárháború a város jövőjét veszélyezteti.

Debreczen jobb jövőjének, virágzásának előföltétele a hamis, a rossz köz-politika megsemmisítése.

— CSINOS, ÜGYES LEÁNY PIAC-UTCA 12. PAPIR-ÜZLETBE FELVÉTELIK.

Néztek föl a bitókra,
Mert Te mosolyogtál onnan le reájok
S egy fényesebb, boldog, szabad jövődől!
Értük tekints le ránk irgalommal.
S orcad elől minket végkép ne vess el,
Erős Isten, szabadság Istene!...
— E multakért Uram
S egy eljövendő, tisztább nemzedékért:
«Szabad hazánkat óh add vissza nekünk!»

AZ ELEKTROMOSSÁGRÓL ÉS MAGNESSÉGRÓL.

(Részlet Simon István 1896-ban kiadott Vegyes Dolgok című könyvéből.)

1. Az elektromosság mibenléte.

Franklin abban a véleményben volt, hogy az u. n. elektromosság anyag, és pedig végtelenül finom részecskékből álló egyfajta fluidum. Szerinte a testek természetes állapotukban bizonyos normális mennyiségű fluidumot tartalmaznak, a melyhez ha töltés útján felesleg járul: a test pozitív elektromos állapotban van, ha pedig a normális mennyiségű fluidumból elvonunk: negatív elektromosságu lesz. Ugyanő azt véli, hogy az elektromos fluidum a testek tömegében is benne van s azon áthatóhat.

Miért ne lehetne mindez való? A természet-tudósok közül némelyek valószínűbbnek tartják ezt az elméletet, azonban mégis sokkal többben a kétféle fluidum elméletével magyarázzák az elektromos tümenényeket.

Különbben a tudomány még nem állapodott meg az elektromosság mibenléteit illetőleg. Egyik fizikus határozottan tagadja, hogy elektrom-

A város közügyei.

A jog- és pénzügyi bizottság ülése.

Debreczen város jog- és pénzügyi bizottsága tegnap délután ismét ülést tartott, amelyen a jövő heti közgyűlés tárgyait látták el javaslatokkal. A tárgyalás ügyek között volt a Hortobágy hasznosításának kérdése. E tárgyban a bizottság elfogadta a hasznosítási bizottság javaslatát, amely szerint a Hortobágy pusztából 12 ezer hold lehetőleg még ez évben kihalattik és parcelálva bérbe adja a város a gazdáknak.

Az ügy nagy vitát keltett, amelyben a bizottság számos tagja vett részt. Nagy érdeklődést keltett még a régi teglvető lakosainak ügye is, melyben igen kedvező megoldást javasol a bizottság.

Az ülésről részletes tudósításunk a következő:

Az ülésen Vargha Elemér dr. elnököt. Jelen voltak Magoss György dr., Kenézy Gyula dr., Tüdős János dr., Jeney Géza, Fejér Ferenc dr., Márk Endre, Jánosi Zoltán, Szilágyi Imre, Gróf Dégenfeld József, Csanak József, Kertész István, Rick Antal, Tóth István, dr. Freund Jenő, Tóth Emil, dr. Sírka Sándor, Aczél Géza, Poroszlay László, dr. Bacsó Dezső és Vésáry István dr.

A 17 millió nagyköcsön és az egymillió koronás függő köcsön elszámolását terjesztették elő.

Jánosi Zoltán kifogásokat tesz a kimutatás ellen, mert nincs kitüntetve, hogy miért történtek a tulkiadások az egyes tételeknél.

Jeney Géza főszámvevő Jánosi szavaira megmagyarázta a tulkiadások okát.

A bizottság javasolja a kimutatás tudomásul vételét.

Az új közkórház.

Az új közkórház ügyében a kórházi bizottság tárgyalta az átengedendő telek nagyságát, Az új kórház az egyetemi épületek között lenne a Nagyerdőn s e célra 35 holdnyi terület szükséges. A kórházi bizottság kérte a részletes tervek elkészítését is.

Márk Endre kijelenti, hogy abban a hiszemben volt, hogy az egyetem céljaira átengedett 80 holdnyi területben az új kórház telke is befejezhető.

Kenézy Gyula dr. megjegyzi, hogy a mai kórház nem felel meg a célnak. A jelenlegi drága telekre építkezni hűn volna. Ezt a város jól értékesítheti. Nagyobb telket a városban nem lehet szerezni a kórház céljaira. Ezért kell a Nagyerdőre helyezni a kórházat. Az egyetemi

80 holdra a kórházat nem lehet elhelyezni. Így kéri az egyetem telke mellett az új kórház céljaira a helyet kijelölni. A terveket elkészítést el kell készíteni.

Márk Endre megnyugvással hallja a felvilágosítást s ezért kéri a közgyűlés által azt is kimondani, hogy a régi kórház telkét argósen adja el a város, ha az új kórház felül.

Aczél Géza a viztorony ügyét terjeszi elő. A viztorony az egyetemi telekre van kintem-pláva. Kéri kimondani, hogy a viztorony a Leveles-csárda melletti dombra építtessék.

A bizottság a közgyűlésnek javasolja a telek átengedését Aczél Géza és Márk Endre fel-szólalásai pótlásával.

A Hortobágy hasznosítása.

A Hortobágy hasznosításával foglalkozott ezúttal a bizottság. Előadó felolvasta a miniszter leiratát, a Hortobágy hasznosítására kiküldött bizottság, valamint a gazdasági bizottság által tett javaslatokat.

A hasznosító bizottság tudvalevően 12 ezer hold terület kihalattását javasolta, míg a gazdasági bizottság azt kívánja, hogy előbb a miniszteri szakértők véleményadásáig az ügy függesztessék fel, illetőleg addig nem tesz javaslatot.

(Márk Endre szerint a két javaslat között lényeges különbség nincs, mert a hasznosító bizottság kívánja a 12 ezer hold kiszakítását, míg a gazdasági bizottság szintén a hasznosítás mellett van, de egyelőre nem ad véleményt. A Hortobágyot nem lehet tovább így fenntartani. Minden erőnkkel azon kell lenni, hogy a pusztát hasznosítsák. Halott olyan hangokat, hogy a Hortobágy nem minden része alkalmas gazdasági művelésre. Ugy tudja, hogy a pusztának igen nagy része van, amely igen alkalmas a művelésre. Ne tétovázzon a város a hasznosítás adással, lesz rá jelentkező elég a bérletre. Nem kell attól félni, hogy a Hortobágyon gazdasági művelés nem folytatható. Kéri a hasznosító bizottság javaslatának elfogadását.

Jánosi Zoltán: A Hortobágy a városé, e felett szükségtelen vitalkozni. Azt mondják, a pusztát tavasszal olyan, mint egy tenger. Azt hiszi, hogy, akik így gondolkodnak, a délibábót látták tengernek. Tudjuk, hogy a fővizér nyáron kiszárad, arról tehát, hogy 10 ezer hold víz alatt áll, szó sem lehet. Az se igaz, hogy 20 ezer hold vak szik. Van ilyen némely terület, de nem oly nagy terület. Ma már annyira hűvadt a gazdálkodás, hogy a vak sziken is lehet folytatni a művelést. Nem a levegőből vette tapasztalatait, hanem a gyakorlati eljárásból. Most is a Fried féle bérleten vak sziken dohányt termesztenek. A hasznosító bizottság megtette a

anyag léteznék, másik felteszi, hogy az elektromos fluidum: aether, a harmadik ismét azt mondja, hogy az elektromosság az aether-atmoszférák rezgése. De legáltalánosabb szokás a két fluidum elve szerint magyarázni, külön elektrom-anyagot azonban nem hinni s az elektromosságot csupán az aether rezgési energiájának állítani.

En a Franklin elméletét tartom a legvalószínűbbnek, miért is speciális anyagot veszek fel, olyan anyagot, amely, ha egyszer helyéből kizűzetett, utjában végtelen erőt képes kifejteni s ezt elektrom-anyagának nevezem. De ugyanekkor nemcsak megengedem, hanem állítom, hogy az elektromosság nyilvánulása alkalmával másfajta fluidumok is jelentkeznek.

Pusztán elektrom-anyag azonban csak egy van. Ennek a transversalis rezgése okozza az elektromos tümenényeket.

2. Az ismeretlen fluidumok.

Az elektromos tümenényeket előidéző valami mindenestire anyag; rendkívül finom, az általunk ismert levegőnemi testeknél sokkal higabb anyag. Talán az aether, mint némelyik természet-tudós állítja? Hát legyen az. De mi az az aether? Egy, a természettudósok által feltételezett, de nem ismert hig anyag. Felteszik az ismerteken kívül ennek az egynek a létezését; nékiüké már nem lehetnek el s igazságuk is van. De miért nem mennek tovább? Csak aether van-e az ismert fluidumokon kívül? Nincsenek-e ezer, meg ezer skálában még ennél is higabb fluidumok úgy a bennünket környező testekben leköve és általunk soha nem érzékelhetve, mint földünkön egy szon szédos égtestig szabadon s egymás feletti

rétegekben? A végtelenül finom anyagoknak bizonyára nagy száma környez minden pillanatban bennünket. Szervezetünkben rejlik a hiba, hogy nem érzékelhetjük azokat.

Pedig épen a mi szervezetünkbe is, valamint minden élő szervezetbe, bizonyára ezek az ismeretlen fluidumok öntik az életet. Lehetetlen is az, hogy valamilyen élő organizmus csupán az ismert kémiai elemek kombinációjából álljon?

A napsugárban fűdő kis virág, mely illat-árjával és színporpájával gyönyörködött bennünket, mennyi mindent vesz fel magába azokon az anyagokon kívül, melyeket a vegyész lombikjában felfoghat? S az emberi agy, mely öntudatra ébred, gondolkodik, képzel, emlékezik, az ő remek alkotásait pusztán azon egynéhány elem variációjának köszönhetné, amely benne definiálható? Csoda számba menne ez. Bár így is megfejtethetetlen rejtély marad, ki tudja meddig, vagy talán örökre?!

3. Az elektromosság nemcsak a felületen van.

Faraday óta bebizonyítottunk veszik, hogy az elektromosság a testeknek csak a felületén s belsejükbe nem hatol. Az említett tudós ez állítás bebizonyítására többek között egy ügylábon elszigetelt üres fémgolyót, mely felső részén környálással volt ellátva, elektronozott me az-tán szigetelő fogantyúval ellátott próbalegzkével érintette a golyó belsejét s az nem le elektromossá.

En utána csináltam ezt a kísérletet akként, hogy az üres és környálással ellátott golyót se-lyenszátra függesztettem fel úgy, hogy a fonal-nyegkéséből származott hurok a szímbre si-

javaslát. A gazdasági bizottság is. Ez utóbbi nyíltan nem foglalt állást. A hasznosítást el-
lenző azzal érvelnek, hogy az állattenyésztés
tör. kr. megy. Ez nem áll, mert a kiszakított
területen kívüli fennmaradó rész elegendő a le-
gelteésre.

Nemcsak arról van szó, hogy több jöve-
mejakarunk látni, de arról is, hogy ne károsod-
jon a város. Sehol az osztályban nincs ily
olaj közlegelő. A balmazújvárosi gazdák be-
adványa nem felel meg a kívánalmaknak. Mert
arról nem szól, de a beadványban lefektetett
perspektíva alkalmas arra, hogy komolyan fog-
alkozzunk azzal. Legjobban szeretné, ha a
debreceni gazdák vennék bérbe.

Kertész István: Nem vesszük bérbe azt, a
mi a gazdáké.

Jánosi Zoltán: Akkor évekként ezelőtt mért
kiváltak pénzt a Hortobágyért a gazdák. Rá-
mutat arra, hogy nagybirtokosok, városok, egy-
ház fejedelmek parcellázzák földjeiket. Debrecen
városának is követni kell a példákat és hasz-
nosítsa a Hortobágyot. Azt kívánja, hogy a kis-
gazdáknak tegyék lehetővé a bérletet. Ezért ja-
vasolja, hogy 20 holdanként parcellázzák a 12
ezer hold kihasított területet.

Fejér Ferenc dr.: A hasznosító bizottság és
a gazdasági bizottság javaslata közötti külön-
séget vitatja. A hasznosító bizottság azt mond-
ja, hogy csak arra lehet kihasítani a 12 ezer
holdat, ha a szakértők a területet alkalmasnak
tartják. Nem kell az ellentéteket kiélezni, mert
könnyebben boldogulhatunk a békés eljárással.
Hosszabb beszéddel indokolta ezután, hogy az
ügyet nem kell elhamarkodni. Ezért azt indít-
ványozza, hogy a miniszter által megígért szak-
értők leérkezéséig a véleményük megadásaig a
kihásítást ne eszközöljék. A szakértők kikül-
dését sürgesse meg a város a miniszternél. Köz-
megegyezésre kell a kérdést megoldani.

Freund Jenő dr.: Csak egy érdek van ebben
a kérdésben: a város egyetemének érdeke. Ezt
kell szem előtt tartani a kérdés tárgyalásánál.
Egy félévvel ezelőtt komolyan akarta mindenki
a hasznosítást, de most azok is, akik komolyan
akarták — nem akarják a hasznosítást. A hasz-
nosítási bizottság javaslatait kérte elfogadni.

Márk Endre kéri kimondani a Hortobágy
puszta értékesítését gazdasági és állattenyészté-
si érdekekből és a magasabb művelés szempont-
jából. Szükségesnek tartja a 10—12 ezer hold
kihásítását. Kívánatos, hogy a szakértők mi-
előbb leérkezzenek és a hasznosítás végrehaj-
tassék úgy, hogy október hó elsején a 20 holdas
parcellák bérbe adassék. Ezért a közgyűlés ir-
jon fel a miniszterhez a szakértők sürgős ki-
küldése iránt.

Tüdös János dr.: Márk Endre indítványának

azon részét, hogy a szakértőket kiküldje, el-
fogadja és kívánja az a hasznosítási bizottság-
nak öt pontjához csatoltassék. Egyébként a
hasznosítási bizottság javaslatait elfogadja. Ki-
vánja, hogy a hasznosítás a város közönsége
összességének érdekei szerint valósíttassék meg.
Azt a pontot, amely arról szól, hogy a hasz-
nosítás az állattenyésztés érdekeinek megfelel-
ően valósíttassék meg, nem helyesli, mert ki kell
mondani, hogy állattenyésztés érdekeit kielégíteni
okvetlenül szükségesnek tartja. E tekintetben mó-
dosítani óhajtja a javaslatot. Az idő pontra
vonatkozólag azt indítványozza, hogy vegyék
a javaslatba, hogy lehetőleg még ebben az
évben történjék a hasznosítás. — A parcellák
nagyágát 10 holdra szálítaná le.

Jánosi Zoltán úgy látja, hogy az ellentétek
kezdenek elsimulni a tárgyalás folyamán. El-
fogadja Tüdös János javaslatait. A parcellák
nagyágára nézve megjegyzi, hogy 20 holdnál
kisebbre nem lehet azokat felosztani, mert ki-
sebb parcella a művelés rovására menne.

Fejér Ferenc dr.: Országos érdek, hogy a
Hortobágy mint kitünő legelő tartassék fenn. —
Addig nem lehet az ügyben tenni szerinte sem-
mit, míg a szakértők véleményét adnak. Ha az
lel, míg a vélemény, hogy 20 ezer hold legyen le-
gelő, 20 ezer szántó föld, akkor így kell tenni.
De annak nem híve, hogy a vélemény előtt ér-
demi határozatot hozzon a város.

Kertész István nem fogadja el a javaslato-
kat. Mindja ki a közgyűlés, hogy a hasznosi-
tást kívánja, de ha a város parcellázó kedvé-
ben van, a szőlői birtokot parcellázza.

A bizottság Tüdös János pótlásával el-
fogadta a hasznosító bizottság javaslatait.

Kisebb ügyek.

A munkaház építőársaság beadványt in-
tézett a városhoz, amelyben a város három he-
lyén munkástelepek létesítésére telkeket kér.
És engedélyt arra, hogy a telkekre azok értéke-
nek 80 százaléka erejéig jelzálogkölcsönt vehes-
sen fel. 50 év múlva a telep a városé lesz. A
bizottság a kérelem teljesítését javasolta a köz-
gyűlésnek.

Reich Bernát és Vincze Lajos ajánlatot tet-
tek lóhúsmészárszék felállítására és egy alkoholi-
mentes vendéglő létesítésére. A város közélet-
mezési bizottsága az engedély megadását ja-
vasolja, de csak három évre.

A javaslatot elfogadják.
Az Andaházy—Szlágyi intézet csatornázása
ügyében a bizottság ajánlta a munkálatok végre-
hajtását felelősségre való tekintet nélkül.

Gyarmati István megfélebezte a tanács ha-
tározatát, melyel nem engedte meg, hogy az

ohati bérlet után a bérösszeget október helyett
novemberben fizesse.

A bizottság a felelősséget elutasítását java-
solja.

A gépjáratóműhely munkásai házakat akar-
tak építeni s e célból kérték a gépjárató mel-
letti faraktár telket átengedni. A tanács elutasí-
totta a kérelmet. E határozatot megfélebeztek.
Utóbb újabb beadványt intéztek a városhoz. —
hogy házépítő szövetkezetük megalakult.

Tüdös János dr. felvilágosításokkal szolgál
arra nézve, hogy a házépítő szövetkezet hogy
alakult meg. A lakásokat csak a szövetkezet
tagjai kaphatják bérbe.

A kérelmet méltányosnak és kívánatosnak
tartja. Azt javasolja, hogy a közgyűlés mondja
ki, hogy a tanács határozatát feloldja s a taná-
csot a további tárgyalások folytatására utasítsa,
egyben elvben mondja, ki, hogy a kérelmet fel-
jlesiti.

Magoss György főügyész meglepetéssel ér-
tesül arról, hogy a Máv olyan telket ad át a
szövetkezetnek, amely a városé. Hozzájárul ah-
hoz, hogy a tanács határozatát feloldassék, de a
Máv által átengedett terület jogi kérdését tisz-
tázni kell.

A bizottság a tanács határozatának fel-
oldását javasolja és a kérdések tisztázását ki-
vánja.

A régi téglavető lakosai.

Molnár András és társai kérvényt adtak be
a tanácshoz, hogy a régi téglavető telep 56
holdnyi területét 34000 koronáért meg veszik.
A tanács elutasította a kérelmet, most megfe-
lelőbbet a kérvényezők. A tanács egyben a
gazdasági bizottságot bizta meg, hogy tegyen
javaslatot a régi téglavető hasznosítására. A bi-
zottság a bérbeadást ajánlja.

Jánosi Zoltán szerint a terület nem alkalmas
a gazdálkodásra. Hepehupás hely. A területet
el kell az ott lakóknak adni. A szegény em-
bereket nem lehet onnan kitelepíteni.

Márk Endre elfogadja a Jánosi által mon-
dottakat. A szegény téglavetőbeli emberek évek
óta ott laknak, s a város nem lehet oly szivelen,
hogy kikölttassa őket. Az a föld csak épít-
kezésre való és nem gazdálkodásra. Természe-
tesen szabályozni kell az építkezést. A felaján-
lott 2 koronát négyesgömbölként elegendőnek
tartja.

Magoss György megjegyzi, hogy az ott té-
vő házaknak tulajdonosai nem laknak ott, ha-
nem bérbe adják és ők nem laknak a város-
ban. Csak azoknak adná át a telket, akik ott
lakik.

Aczél Géza a kérdéses területet egészse-
gesnek nem tartja. Ezért azt ajánlja, hogy a

mult. A nyílásba szigetelőtül egy orvosságos üveg
letört nyakát illesztetem, aztán egy gömbben
végződő vaspálcikát dugtam be a nyíláson. A
pálcika kívül maradó gömbös végére két rövid
selyemszálat kötöttem. Ekkor megelektromoztam
a gömb külső részét s ime a gömbbe simuló hu-
rok felmeredt, a pálcikáról függő selyemszálak
pedig széthajoltak, a gömb érintése után pedig
összeestek. Megelektromoztam azután a vaspál-
cikát s ekkor a selyemszálak újra szétváltak,
de egyidejűleg a gömbre simuló hurok is fölme-
redt. Tehát úgy a gömb, mint a pálcika mind-
két esetben egyszerre lett elektromossá. Bekövet-
kezett ez akkor is, midőn a gömbbe nyújtott
pálcika a szigetelő üveg nyakát sem érintette.

De én még szikrát is kaptam egy megelektro-
mozott üreges test belsejéből.

Faraday tudvalevőleg egy szigetelő lábakra
helyezett fémketrec belsejébe ment be, s ott —
bár a ketrec kívülről erősen meg volt elektro-
mozva — szikrát nem kapott, sem ütést nem
érezett.

Bizonyára azért, mert — ha mindjárt szig-
getelő alapon állott is — a ketrec elektromos-
sága az ő testében is szétáradt, így hát a ket-
rec oldalából nem is húzhatott ki szikrát. Ha-
nem ha a ketrec belsejében, amint az üveg-szá-
rnyolcon áll vala, egy, a földdel érintkező s a
ketrecbe szigetelőleg bevezetett drótot közelít
a ketrec oldalához, kapott volna szikrát bőven.
En egy szigetelő alakra helyezett literes bádogot
elektromoztam meg, aztán egy szigetelő burok-
ba ellétt drótot vezettem: a bádog belsejébe,
s me úgy pattogtak a szikrák a drótnak a bádog

oldalához közel eső végébe, hogy jobban sem-
kellett. Persze a drót külső vége a talajjal ösz-
szektetésbe volt hozva.

Azt mindazáltal nem vonom kétségbe, hogy
a Faraday kicsiny próbalemezéje a gömb külső
részét érintve elektromossá lett, a belső rész
érintése után pedig észrevehető elektromossá-
got nem mutatott; s általában elhíhet, hogy
egy üreges vezető test külső felületén nagyobb
a kimutatható elektromos feszültség, mint a
belső oldalain, de ennek — szerintem — az az
oka, hogy a levegő, ez a szigetelő test, dorboru-
s külső felületekre kiülő elektromossággal szem-
ben nem képes olyan ellenállást kifejteni, mint a
vált oldalon jelentkezőkkel szemben. (A csucso-
kon kisugárzó elektromosság úgy viselkedik,
mint a repülő nyílvevessző, mely hegyes fejével
könnyen legyőzi a levegő ellenállását.)

Maga a (statikai) elektromos feszültség pedig
nem is alapszik máson, mint a levegő szigetelő
és ellenálló képességén.

Ha egy szigetelt vezető testnek rendes meny-
nyiségű elektromosságát megszorítjuk, az kö-
vetkezőbe, hogy az így megsokasított elektromos-
anyag ragában a testben, illetőleg annak mole-
kulái között többé nem fér meg, hanem egy része
a felületen bizonyos távolságra felhalmozódik.
Ei nem illanhat hamarosan, mert a levegő, ez a
szigetelő test, melybe egykönnyen nem hatolhat,
köröskörül veszi és nyomásával visszazorítja.
Ez az elektromos feszültség.

Arra nézve, hogy az elektromosság a testek
belsejébe nem hatol, azt is fel szokták hozni
bizonyíték gyanánt, hogy egy törör golyóba

nem rakhatunk bele több elektromosságot, mint
az üres gömbbe.

Ez a tény azonban amennyire igaz, annyira
nem bizonyít semmit; mert nem kell felednünk,
hogy az a törör golyó az elektromozás előtt
is telve volt egész tömegében a maga normális
mennyiségű elektromossággal, nem csoda hát,
ha keveset fogad magába az elektromosságból s
ezt is a felületre üzi. De hát azon se szoktuk
csodálkozni, ha egy tele pohárba nem töltötünk
több vizet anélkül, hogy a felesleg ki ne csu-
rogjon.

Az üres golyóba meg azért nem tudunk na-
gyobb mennyiségű elektromosságot bevezetni,
mert valójában az sem üres; hiszen tele van a
belseje levegővel, amely nem veszi magába az
elektromosságot. Hanem szivattyuzzuk ki csak
a megelektromozott (szigetelő lábon álló) gömb-
ből a levegőt, mindjárt eltűnik a felületről az
elektromosság s beáramlik a légüres térbe.

De mindezekon kívül maga a galvano-plasz-
tika is minden kétséget kizárólag bizonyítja, hogy
az elektromosság a testek belsejét is át- meg
átjárja, mert a fémzés végett fürdőbe merített
tárgyaknak egész felülete bevonódik fémréteg-
gel, holott a Faraday által felállított tételből ki-
folytat ennek nem volna szabad bekövetkeznie,
hanem a telep egyik sarkától a másikig a vezető
dróton és a fürdő felületén kellene az áram-
nak keringenie. Bizony pedig behatol ez a fürdőt
képező folyadék belsejébe is s az ott utjába eső
feloldott fémrészeket ragadja magával és rakja le
a bemerített mintának minden pontjára.

Város adjon a régi téglavető lakosának más területet méltányos áron. Ez lehet a legjobb megoldás.

Medgyaszay Miklós a gazdasági bizottság dolgot kívánja tisztázni. A közgyűlés hozott határozatot, hogy ki kell lakoltatni az embereket s a bizottságot bízta meg, hogy tegyen javaslatot a hasznosításra. Ezért tette javaslatát.

Fejér Ferenc szerint a telep rendezése szempontjából helyesebbnek tartaná egyelőre a régi állapotokat addig, míg a házak bírják az időt. Közrendészeti szempontból is a főmérnök javaslatához csatlakozik.

Magoss György azt javasolja, hogy a város a jelenlegi helyen ne engedje tovább a lakást, hanem 10 éven belül telepet adjanak át a város által kijelölendő új telekre, mely a bal-mazujvárosi uton lesz. Ott kapnak 2 koronáért négyszögölként területet.

A bizottság elfogadta Magoss György javaslatát.

Presbiteri gyűlés.

A parochiális körök szervezeti szabályzata.

A református egyházközség ebben a hónapban már második presbiteri gyűlését fogja vasárnap délelőtt fél tizenegy órakor az egyházi tanácssteremben megtartani. A presbiteri gyűlés legfontosabb tárgya a parochiális körök szervezeti szabályzatának tárgyalása lesz. Tudvalevően a parochiális körök szervezeti szabályzatát már az egyházkerület múlt évi őszi közgyűlése tárgyalta s a debreceni egyházmegye ellenjavaslatával szemben az eredeti szövegét fogadta el. Ennél a pontnál élénk vita van kitalálás. Nem kevésbé fontos tárgya a presbiteri gyűlésnek a tanítói otthon ügye is, mely a református tanítótestület gyűlésének határozatából kifolyólag kerül a presbiterium elé. Tárgyalni fogja még a presbiterium a felsőbb-alsóiskolai és a tanítónőképző intézetnél működő tanerők lakásbéré rendezésének ügyét is, valamint az adóktörvények ellen beadott felebbezéseket is.

A presbiteri gyűlésre az egyház elnöksége az alábbi meghívót bocsátotta ki:

A debreceni református egyház 1912. évi március hónap 24-ik napján — vasárnap — délelőtt fél 11 órakor az egyház tanácsstermében presbiteri gyűlést tart, melyre a presbiterium tagjait ezúton is meghívja. Debrecen, 1912. évi március hó 21. napján. Az elnökség: Dicsőfi József, lelkeselnök. Kovács József, főgondnok.

Tárgy: 1. Jelentés arról, hogy folyó évi március hó 7-ik napján tartott presbiteri gyűlés jegyzőkönyve és végzése március hó 12-ik napján hitelesítették. 2. Esperes ur ez évi 227. sz. alatti körlevele az egyházmegyei közgyűlésnek ez évi április 11-én délelőtt 9 órakor tartásáról. 3. Az egyház pénztárának jelentése Szébeni József egyháztagnak az Arpad-téren épülőbeni evő templom orgonájára tett 20 kor. adományáról. 4. A gazdasági bizottság végzése a Kossuth-utca 35. számú ház kétharmad részének a felsőbb-alsóiskolai részére elkerítése tárgyában. 5. A parochiális körök szerint felosztás szervezeti szabályzata. 6. Szele György iskolaszéki elnök jelentése az elemi iskolák díjának kárpótlása ügyében. 7. Szele György iskolaszéki elnök jelentése a kegyesrendi főgymnasiumban a vallás és közoktatásügyi miniszter ur által a vallás tanításért adott díj tárgyában. 8. A református tanítótestület 1912 február 28-án tartott ülésének 2. sz. határozata a tanítói otthon tárgyában. 9. A felsőbb-alsóiskola és tanítóképző igazgató-tanácsának ez évi 269. számú végzése a tanár lakbérének kiegészítése tárgyában. 10. Barta István, Szilágyi József, és Nagy Ferenc harangozók kérvénye, a nagytemplomi esketések alkalmával a felek által fizetendő 1—1 korona díj megállapítása iránt. 11. Mohácsi Bálint harangozó kérvénye 100 korona előleg adása iránt. 12. Polgármester ur 635—1912. számú átirata arról, hogy némely iskolában nincs meg a kellő tisztaság. 13. Adóügyi felebbezések.

Titokzatosan eltűnt földbirtokos.

Fehérgyarmat szenzációja.

Nagy szenzációja van Fehérgyarmatnak. Egy ottani közismert földbirtokos és malomtulajdonos már hetek óta eltűnt. A család egész máig igyekezett az esetet titokban tartani, de végre is kénytelen volt az eltűnést nyilvánosságra hozni.

Fehérgyarmati tudósítónk a titokzatos esetről a következőket jelenti:

Spitz Jenő vagyonosnak ismert földbirtokos és malomtulajdonos, kinek 4 felnőtt gyermeke van, két hete nyomtalanul eltűnt a községből.

Spitz, bár üzletember volt, bohém életet élt. Szívesen töltötte idejét a fehér asztal mellett s huzatta reggelig a cigánnyal. Első felesége már éveket ezelőtt meghalt. Az 52 éves ember sehogyssem tudott belétörődni az özvegyi sorsba nemrégiben új asszonyt — nála jóval fiatalabb menyecskét hozott a házhoz. A második szerelem rózsaszínű azonban nem igen kötődött Spitznek a családi fűzelyhez, s házassága után csak úgy mulatozott, mint azelőtt.

Kéthete azt mondta a feleségének, hogy fontos üzleti ügyekben hosszabb utra kell elmennie s kérte az asszonyt, hogy erre az időre költözzék át rokonaihoz. Ez meg is történt, de azontul Spitznek teljesen nyoma veszett.

Az asszony végre is megunt a várást és a hitelezőknek szorgalmas érdeklődését s nyilvánosságra hozta, hogy ő maga sem tudja hová lett a férje. Tegnap be is csomagolta holmiját és elhagyta a férje házat.

Alighogy híre kelt Spitz eltűnésének, hitelezők seregestül rohanták meg Spitz vagyonát s mindegyik igyekezett követelését biztosítani, köztük legelői az elhagyott asszony, kinek Spitz a házasság előtt havi 400 korona tartásdíjat moringolt.

Hir szerint Spitz aktívái földik a passzívákat, de azután vége is lesz a vagyonnak és a gyermekeknek nem marad semmi.

A csendőrség széles körű nyomozást indított Spitz hollétének megállapítására. Az odavalók egy része azt hiszi, hogy Spitz rokonai tudnak hollétééről.

Egyház és iskola.

Egyházközségi közgyűlés. A debreceni református egyházközség március 27-én, szerdán délelőtt 11 órakor a Kistemplomban egyházközségi közgyűlést tart, amelyre a közgyűlési tagokat ezúton is meghívja Dicsőfi József lelkeselnök és Kovács József főgondnok. Tárgy: A már felfüggő elhatározott 320.000 korona kölcsönnek a Magyar Földhitelintézetől főlvétele.

Gyorsíró verseny a kollégiumban. A Főiskola Gyorsíró Egyesület választmányja tegnap délután Illés Sándor elnöklésével tartott gyűlésén elhatározta, hogy vasárnap délelőtt a Kollégiumban 120, 150 és 180-as fokozatokon gyorsíró versenyt rendez.

A debreceni egyházmegye 1912. évi tavasz közgyűlése április 11-én délelőtt 9 órakor kezdődik a debreceni egyház tanácsstermében.

Kovács József polgármester, ref. egyház főgondnok átiratban hívta fel a presbiteriumot, hogy az egyház egy némely iskolájában található tisztátalanságot szüntesse meg. A polgármester átiratát a vasárnap délelőtti presbiteri gyűlés elé terjeszti az egyház elnöksége.

A református egyházközség gazdasági bizottsága tegnap délután három órakor Péntes Sándor presbiter elnöklésével gyűlést tartott, és folyó ügyeket intézett el.

Bizottsági gyűlések az egyháznál. A református egyházközség parochiális bizottsága ma délután 4 órakor, bérházépítő-bizottsága pedig 5 órakor gyűlést tartanak az egyház tanácsstermében.

Országos birokverseny Debrecenben.

Főiskolai hallgatók bajnoki versenye.

A Főiskolai Sportszövetség megbízásából a DAAC március 31-én, vasárnap, a Debreceni Torna-Egyesület csarnokában országos főiskolai birkózó versenyt rendez. Az egyesület vezetősége: Darkó Jenő dr. felügyelő-tanár, Kolozsvári Kiss László elnök és Gyöngyössi Gyula titkár a verseny feltételeit, melyet a Főiskolai Sport Szövetség megbízásából Kelemen Kornél főtitkár, a Magyar Athletikai Szövetség súlyerelő és birkózó szakosztálya nevében pedig Csanády Mór előadó látott el jóváhagyási záradékkal, az alábbiakban teszi közzé:

A Debreceni Akadémiai Athléta Club által a Főiskolai Sport-Szövetség megbízásából Debrecenben, 1912 március hó 31-én, vasárnap a Debreceni Torna Egyesület Tornacsarnokában (Péterfia-utca 76. sz. n.) rendezendő országos főiskolai bajnoki birkózó-verseny feltételei:

1. Pehelsúly 66 kg-ig. (Védő: Stiefler Sztan KEAC.) 2. Könnysúly 66—72 kg-ig. (Védő: Vargha Károly KEAC.) 3. Középsúly 72—82 kg-ig. (Védő: Papp Jenő KEAC.) 4. Nehézsúly 82 kg-tól feljebb. (Védő: László János KEAC.) 5. A versenyen részt vehetnek a hazai és külföldi főiskolák rendes hallgatói, az abszolutoriummal bírók az abszolválás idejétől dipcionájuk megszerzéseig két éven belül, ha az illető főiskolai sport-egyesületeknek a MASZ. birkózó osztálya által igazolva vannak. Minden esetben igazolandó, hogy az illető a főiskolának beiratkozott, rendes hallgatója. 6. A versenyen a MASZ. birkózó- és versenyszabályai érvényesek. 7. Oly főiskolák hallgatói, melyeken reprezentatív sportegyesület van, csak az esetekben vehetnek részt a versenyen, ha az illető reprezentatív sportegyesület nevezi be őket. 8. Nevezési díj személyenként 5 korona. Nevezéseket csak a MASZ. által kibocsátott nyomtatványokon lehet beküldeni. 9. Nevezési zárlat 1912 március hó 24-én. Tét nélküli nevezések nem fogadtnak el. Nevezések Gyöngyössi Gyula titkár, nevezési díjak pedig Márton Sándor pénztáros címére küldendők (Debrecen, Collégium). Sulymérés é hó 31-én reggel 9 órakor a Péterfia-utca 76. sz. n. alatti tornacsarnokban. 10. A nevezésnek tartalmaznia kell a versenyző nevét, súlyát és a 6, 7., 8. pontban foglaltakat. 11. Díjazás: Minden súlycsoport győztese Magyarország Főiskolai Birkózó Bajnoka címet kapja az 1912. évre s a DAAC. aranyozott ezüst plakettjét bajnoki szalagon; második helyezett ezüst, harmadik bronz plakettet, negyedik helyezett bronz érmét kap; ezenkívül minden súlycsoport győztese tisztelt-díjat. A második díj 3, a harmadik 5, a negyedik 7 induló esetén adatik ki.

Talán mondanunk sem kell, hogy a verseny után az egyes főiskolákon, de a fővárosi sportkörökben is élénk érdeklődés nyilvánul.

Az új külügyi osztályfőnök. Bécsi lapok azt jelentették a minap, hogy a külügyminiszteriumba ismét magyar embert fognak kinevezni osztályfőnökké és hogy elsősorban gróf Wickenburg Márk országgyűlési képviselőt vették kombinációba. A külügyminiszteriumban az első osztályfőnökké állást tudvalevőleg báró szentgyörgyi Müller László tölti be, aki mellett gróf Esterházy Pál volt a második osztályfőnök, akit azonban legutóbb előléptettek, de egyben rendelkezési állományba is helyezték. Dr. gróf Wickenburg Márk jeles képességekkel bír; egyike volt annakidejé a bécsi Theresianum legkiválóbb növendékeinek. Államszolgálatba lépett és gyorsan emelkedett az államvasuti igazgatóság pénzügyi főosztályának élére, míg aztán a Széll-kormány idején kes-

kedelmi államtitkár lett. A koalíció alatt visszavonult a politikától, de aztán ismét mandátumot vállalt. A külügyminiszteriumba való felvittele kedvező benyomást fog tenni minden pártban, mert úgy képességeinél, mint egyéni szeretetreméltóságánál fogva, szívesen látják ily fontos pozícióba való emelkedését.

SZINHAZ.

Ma este A) bérletben:
AMOR, A PÉNZUGYŰK.

HETI MŰSOR:

Szombaton: Amor, a pénzügyűk. bohózat. A) bérlet.

Vasárnap délután: Csókon szerzett vőlegény, énekes bohózat. Mérsékelt helyárakkal.

Vasárnap este: Amor, a pénzügyűk, bohózat. (Piros színlap.) Kis bérlet.

Amor, a pénzügyűk. Piros színlap. A közönség nagyon jól tudja, hogy ez mit jelent — és siet megítélni a színházat. Pikantiát, mindenekellett pikantiát várt a tegnapi közönség ettől a darabtól és ebben a várakozásában egyáltalán nem csalódott. Sőt. Sokkal többet kapott, mint amennyit várt. Forrest Louis vigjéteka ágyggyal kezdődik és furdókádakkal végződik. S ami ezek között történik, azt sem valami épületes odlog látni és hallani. A darab hőse egy Montfennet Gaston nevű ur, akinek viszonya van egy Cleó nevű cocottal, akitől aztán egy különös szerződés árán akar megszabadulni, mert súlyos pénzzavarai folytán érdekházasságot kénytelen kötni.

Ez a Gaston nevű ur később komolyan beleszeret a feleségébe és ekkor még inkább szabadulni akar a cocottól, ami aztán képtelenebbnél-képtelenebb helyzetek után sikerül is neki. Ez nem meséje a darabnak, csupán a szűzsége, amelyet aztán százszor megért és százszor látott jelenetek bogoznak, tarkítanak és bonyolítanak ki. Arról pedig ezenkívül történik, az meg naírozottan orfeumba való. Itt nemcsak jeleznek frívól, sőt sokszor durva jeleneteket, szavakat, rozdulatokat, hanem ügyekeznek a vaskos dolgokat kétszeresen és egyáltalán félre nem érthetően még vaskosabbakká tenni.

A színészek úgy játszottak, ahogy a darab megérdemelte. Az ensembléből mégis kivált Kassay János humorával, Bérczi kedvesen megcsinált alakításával. Kis szerepében igen ügyes volt Császár Kamilla. A fő női szerepet — Cleó szerepét — Borbély Lilinek sikerült — teljesen elejtenie. Hiába, ezt a színésznőt nem lehet ilyen szerepbe s egyáltalán vigjátéki miliuba beállítani. Mentségeül szolgálhat, hogy szerepébe különben is «beugrott», a gyöngékedő Csige helyett.

Amor, a pénzügyűk. Rendkívül mulatságos bohózat az «Amor, a pénzügyűk», melynek meséje és sikamlós szellemessége állandó derűtségben tartja a közönséget. Ma lesz a kitűnő ujdonságnak a második előadása. Holnap, vasárnap este is az «Amor, a pénzügyűk» van műsoron.

Vasárnap délután. Vasárnap délután mérsékelt helyárakkal, 3 órai kezdettel a «Csókon szerzett vőlegény» című énekes bohóság kerül színre. Jegyeket a színházi pénztár előre árusít.

Vasárnap este. Vasárnap este az «Amor, a pénzügyűk» című kitűnő piros-szintapos bohózat-ujdonságnak lesz a harmadik előadása. A mulattató darab iránt nagy az érdeklődés.

Leányvásár délután. Hétfőn ünnep-nap lévén, a színházban két előadás lesz. Délután 3 órai kezdettel, mérsékelt helyárakkal a népszerű Leányvásár operett kerül színre, míg este Lehár gyönyörű operettje, a «Cigányszerelem» lesz műsoron. Jegyeket mindkét hétfői előadásra a színházi pénztár előre árusít.

UJDONSÁGOK

A KOLLÉGIUMI IFJUSÁG KOSSUTH-ÜNNEPÉYE.

Debrecen, március 22.

A mai anyagias világban a szegény ember csak tengődik, megél valahogy szerény keresetéből, aztán elhal anélkül, hogy valaki törődne vele. Így fog elhalni névtelenül egy becsületes, romlatlan érzelmi egyszerű debreceni asztalos is, aki pedig megérdemelné, hogy nevét följegyezzék.

Két éve történt. A főiskolai Magyar Irodalmi Önképző-Társaság akkori elnökéhez Debreczeni Istvánhoz egy viruló tavaszi reggelen kis piszkos tarsolyoskával állított be egy iparos. És elkezdett mesélni. Elmondotta, hogy miért is jött el a kollégiumba. Pár évvel látogatása előtt ugyanis csinált magának egy szekrényt olyan titkos fiókokkal, amikről még hozzátartozói sem tudtak. A szekrény fedőlapja eltakarta a titkos fiókokat s csak egy kis repedésen keresztül lehetett abba egy-egy krajcárkat beledobni. Látott aztán az iparos jó napokat, a mikor maradt neki egy kis felesleges pénzecskeje, néhány koronája. Bedobta azt a résen keresztül a szekrény fiókjába, ahol lassankint gyűlt-gyűlt a pénz. Később megfordult a sors kedvezése. Az iparos csak alig kapott munkát, a kis családi ház butorzata darabonként fogyott, amit el nem egzekváltak, el kellett adni. Csak a rejtékiókos szekrény maradt meg. Az iparos pedig engedte, hogy inkább tönkre menjen, de nem nyult a gyűjtött pénzhez. Csak akkor, midőn a szegénységhez még betegség is járult s egyetlen gyermeke halálos betegségben feküdt, ütött ki egy deszkát a szekrényből és vette ki rá a gyógykezelési díjat. A baj aztán elmúlt. — Ujra szebb napok derültek a nyomorgó családra. A deszka újra elfődte a rejtékiókos s a felesleges pénz újra ide vándorolt. Mikor a pénz összege elérte az 500 koronát, ment el az asztalos a kollégiumba s adta lát Debreczeni Istvánnak az 500 koronát azzal, hogy azt alapítványul adja a MJÖT-nak.

Az alapítvány pedig rendeltetése az elgyen, hogy a minden évben Kossuth Lajos halálának évfordulóján rendezendő ünnepség kiadásait kamata fedezze, esetleg ha még maradvány lesz, az pályamunkák díjazására fordítandó.

Azóta MJÖT minden évben rendezett Kossuth-ünnepélyt. A jelen évi ünnepség tegnap este folyt a VIII. sz. sz. akadémiái teremben lelkes hangulatban, Kovács Elemér joghallgató a kör elnöke mondotta a megnyitó beszédet s beszélt a kibujdosott remetéről, ki hajdan lángba borította, üggettségi harcra tüzelte az elfáult nemzetet. Ezután Gönczy Sándor hazafias tüzzel szavait, Fehér Géza visszaemlékezéseit olvasta föl. Majd Németh Károly az egyesület főjegyzője mondotta el a tőle megszokott szónoki hévvel Kossuthnak Szeged népéhez intézett beszédét. Az ünnepséget Kolozsváry Kiss László alelnök zárószavai fejezték be.

Vasárnapi istentisztelek. Vasárnap délelőtt a református templomokban a következők fogtak prédikálni: aNygytemplomban G. Szabó Gábor s.-lelkész, Kistenplomban 9 órakor Boér Károly vallásokt. lelkész, 11 órakor Polgár Gyula s.-lelkész; Kossuth-utcai templomban Papp József s.-lelkész; Ispolány-templomban Könyves Tóth Kálmán lelkész; a Csapó-kerti imaházban Kovács János vallásokt. lelkész, a Homok-kerti imaházban Uray Sándor s.-lelkész.

Előjárósági gyűlés. A debreceni ipartestület előjárósága március 28-án délután 3 órakor az ipartestület dísztermében rendes havi gyűlést tart. Az előjárósági gyűlésen tanoncokat szabadítanak föl, megválasztják a testület kor-elnökeit és folyó ügyeket tárgyalnak.

Öngyilkos urleány. Kaposvárról jelentik: Zóka Irén 17 éves feletű szépségű urleány tegnap éjjel szerelmi csalódás miatt öngyilkosságot követett el. Gyufát vett és a gyufafejeket leéztatva, a sűrű folyadékot megitta. Esméletlen állapotban vitték be a kórházba, ahol ma reggelre meghalt. Érdekes, hogy Kaposvárott ezen a héten már a harmadik öngyilkosság, amit fiatal leány követett el.

A Csokonai-kör márciusi ülése. A Csokonai-kör a jövő hét folyamán tartja a téli évad utolsó felolvasó ülést. Ezt az ülést több körülmény teszi különösebben érdekessé. A kör ekkor mutatja be ugyanis Géczy Istvánnak pályadíjjal koszoruzott vigjátékát, «A nemzetes asz-sz-onyt», an elyrek legszebb részletét nem kisebb művész, mint Zilahy Gyula fogja felolvasni. De ugyanez alkalommal bucsuzik a debreczeni közönségtől Vándor Iván, aki első sikereit a Csokonai-körben szerezte, de aki néhány rövid év alatt nemcsak országosan ismertté tette nevét, hanem több elbeszéléssel a külföldi irodalmi világba is behatolt. A műsor utolsó pontján — a vendég-helyen — ezuttal egy rég nem hallott vendég szólal meg: Szávay Zoltán, az Arany János-társaság pályakoszorus lírikusa, akinek szép verseivel utóbbi időben a Budapesti Hir-lap, Hét, Uj Idők, hasábjain találkozunk s aki itthon bizonyára szép verseiből a legszebbet fogja bemutatni. A felolvasó ülése, amelynek nem mindennapi műsorát még Szávay Gyula költőtrényei is gazdagítani fogják, a napokban mennek szét a meghívók.

Görgey József meghalt. Bécsből jelentik: Ma reggel egy bécsi szanatóriumban meghalt Görgey József nyugalmazott ezredes, Görgey Artur unokaöccse. Az elhunyt már régebb idő óta gyomorbeteg volt és felesége nemrég vitte be egy bécsi szanatóriumba.

A Magyar Mérnök és Építész Egylet Debreceni Osztálya folyó hó 23-án, szombaton délután fél 6 órakor Várady Géza társ. főmérnök Széchenyi-utca 46. szám alatt levő irodájában értekezletet tart, a város rendezéséről. Az előadói tisztet Aczél Géza elnök tölti be, Kivánatos lenne, ha ezen a városunkat mélyen érintő ügyben tartandó összejevetelen a tagok men-nél nagyobb számban megjelenének. Az érte-kezet után megbeszélendő helyen közös vacsora jönnék össze az egyesületi tagok. Ezen ülésen csak is a tagok lehetnek jelen.

Ipartestületi közgyűlés. A debreceni ipartestület 1912. évi március hó 24-én délelőtt 9 órakor saját dísztermében tartja tizenharmadik évi rendes Közgyűlését, melynek tárgysorozata ez: 1. Előjárósági jelentés az ipartestület 1911. évi működéséről. 2. A testület 1911. évi zár-számadásának beterjesztése; számvizsgálók jelentése és határozathozatal a zárszámadás felett. 3. Az 1912. évi költségelőirányzat megállapítása. 4. 12 előjárósági rendes és 18 pótlag választása. 5. Három számvizsgáló választása. 6. Esetleges indítványok.

«Intim-Színpad». Mint közkedvelt mulatóról úgy írnak ma már a Simonffy-utcai «Remény kávéház»-ról. Megjépetés számba megy az a határozottan elsőrangú és változatos műsor, melyet nap-nap után produkálnak ottan, a közönség rendkívüli érdeklődése mellett. Elég, ha csak a társulat névsorát közöljük és minden cabaret látogató tisztában van azzal, hogy az «Intim-Színpad» gárdája kizárólag az artista világ színe-javából van összeválogatva. Vida Mancsi, cabaret-díva, Nagy nővérek, ének- és tánc kettőse, Szentgyörgyi Zsazsa, Nagy Tilla, Hor-gász Paula, Wagner Lajos és Szirmay Vilmos komikusok, mindnyájan megérdemlik hogy mű-vesztüket a közönség pártfogolja. «Kénytelen beteg» a címe annak az új bohózatának, melynek ma lesz a premierje és melytől — a próbák után ítélve — sokat várhat a kacagni vágyó publikum. Végül pedig megemlékezünk — Kneller Amáliáról, a műsor fénypontjáról, aki lengyel kupiával rövid két nap alatt a közön-ség dédelgetett kedvencévé lett és frenetikus hatásokot ért el.

Gazdag cigányok. Hódmezővásárhelyről jelentik: Az újságokban legutóbb sokat emle-getett milliomos cigányok egy négyes csoportja Konyén Anaszin vajda vezetésével ideérkezett és telepedési engedélyt kért, hogy a városban rézműves-műhelyt állítson fel. A vajda azt mondja, hogy egy millió értékű arany- és ezüstneműket felosztották és az ország különböző városaiban réznűves-műhelyeket csinálnak.

Csak Mantiner-féle magvakat vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek, még akkor is, ha mások olcsóbbak vol-nának, mert tapasztalatból tudják, hogy az csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

Fenyegő válság. Ropognak, recsegnak a gerendák a rosszul összetakott és kevés erkölcsi alappal bíró bankok alatt és beszédüléssel fenyeget nagyon sok pénzintézetet, ami kétségkívül nagy kihatással lesz az egész pénzügyre. Csak egy hely van még, ahol bár szintén recsegnak-ropognak a falak, de nem a pénzkrisis miatt, — sőt ellenkezőleg. Ez a kiváló testület Debreczen egyetlen orfeuma, a Hajnali-Mulató, ahol a könyvnyomtatás olyan tanyát ütött fel, hová a válság nem hatolhat, ahol a falak legfeljebb a jókedv okozta zugó tapsvihartól recsoghatnak-ropoghatnak.

Megszökött tanuló. Horgonyi Károly Batthyány-utcai pék feljelentést tett a rendőrségen egy tanulója ellen, aki megszökött tőle. A tanuló Fülöp Lajosnak hívják 15 éves, magas, sovány. A rendőrség országosan körözi a megszökött tanulót.

Marólugó ivott kis leány. Rémes szerencsétlenség történt ma Szakácsi János hajdusoboszlói tanyáján, Végh István majoros házában. Véghné ugyanis a mosáshoz előkészített egy marólugóval telt üveget, amelyet az ablak párkányára helyezett el. Véghné másfél éves kis fia éppen a párkány mellett játszadozott s hozzányúlt az üveghez, amelynek tartalmát megitta. A szerencsétlen gyermek rövid idő múltán behalt belső sérüléseibe.

Elfogták a Márkus-pince betörőjét. A «Debreczen» tegnap irár beszámolt arról a betörésről, amelyet tegnap követtek el a Márkus-pincében, amikor is valaki a főpincér fiókjait feltörte és onnan különböző tárgyakat ellopot. Ma a rendőrség elfogta a betörőt és pedig Fekete Sándor rovott m.ultu csavargó személyében. Fekete beismerte tettét, minek folytán bekisérték az ügyészség fogházába.

Felakasztotta magát. Hajdusoboszlón felakasztotta magát tegnap egy 72 éves ember. Az öngyilkosságot azért követte el, mert betegsége folytán kizozta. Varga Jánosnak hívták és foglalkozására nézve napszámos volt.

Beleesett a kutba. Csillag Juliánna Széchenyi-utca 40. szám alatti lakó cseléd bepanaszolta a rendőrségen M. J. és G. M. háztulajdonosokat, amiért azok az udvarukon nem csináltak elég rendet. Ennek a rendtelenségnek aztán egy Pető Margit nevű 14 éves cseléd adta meg az árát, aki beleesett az udvaron levő lecsőben a kutba s esése következtében súlyos sérüléseket szenvedett. A rendőrség megindította az ügyben az eljárást.

Ellopták a felöltőjét. Ismeretlen tettes elvett feljelentést ma a rendőrségen Riedl Rezső. Riedlnek távollétében valaki ellopta — behatolva a lakásba — a sötétkék, bő felöltőjét. A rendőrség megindította a nyomozást.

Késik a kaszinó tulajdonosaija. A debreceni Kaszinó minden évben pályázatot hirdet különböző társadalmi kérdésekről irandó értekezésekre s a legjobb pályaműveket február elsejére díjazni szokta. A pályázat az idén is megvolt, a nyertesek nevét kihirdették, de a pályadíj még késik, a díjazott munkák íróinak nem kis bosszúságára.

Halálozások. A debreczeni anyakönyvi hivatalban ma az alábbi halálozásokat jelentették be: Gyöngyösi Ferencz ref. 4 hónapos, Kiss Andras rk. 8 hónapos, szv. Kaufmann Jakabné izr. 78 éves, Szabó Mihály ref. 68 éves, Senyák János rk. 65 éves, Tóbingner Ignác rk. 50 éves.

TÁVIRATOK.

kezésére állani.

Küldik a horvát választásokat.

Bécs, márc. 22. Politikai körökben az a hír kelt szárnyra, hogy a horvát választásokat a magyar kormányválság miatt nem írják ki. Ez ügyben irra délelőtt Cuvaj horvát bán felkereste a miniszterelnéki palotában gróf Khuen-Hédervy Károly miniszterelnéket és hosszasan tanácskoztak a horvát politikai helyzet fölött. A tanácskozás után a Budapesti Tudósító útján a horvát bán egy körmünikét adott ki, amelyben

megafolják azt a hírt, hogy a horvát választások kiírása a magyar kormányválság miatt elhalasztatnék. A horvát képviselőválasztások törvényes időben, április hóban ki lesznek írva s így azok a hírek, mintha a horvát alkotmányosság folytonossága csorbát szenvedne, teljesen alaptalanok.

Törökország a hármasszövetségben.

Konstantinápoly, márc. 23. Az ellenzéki pártok között már most mozgalmat készül, amely arra irányul, hogy ha létrejön a béke Olaszországgal és a hádjárat bevégeződik, Törökország lépjen be a hármasszövetségbe. A semleges államok kormányai közt még jóideig fog tartani a diplomáciai tárgyalás a békekötvetítés körül, de arra nem fog sor kerülni, hogy a hatalmak Romániában és Konstantinápolyban együttes lépéseket tegyenek. A legnagyobb nehézség abban van, hogy az olasz kormány egy hajszálnyira sem tagadja a tripoliszi szuverenitán feltétlen elismerését.

Titokzatos ékszer.

Róma, márc. 23. Az állam izalógházban két napig tartott egy nagy tömeg ékszer becslése, amelyet egy külföldi akart elzalogosítani. A szakértők két millió lírára értékelték a drágaságokat, de a kölcsönkérőnek csak négyszázezer lírára volt szüksége. Az állami zálogház kötelességszerűen felhívta a rendőrség figyelmét s hírt szerint megállapították, hogy az ékszer V. Mohand szultán magánkincstárából valók. A zálogház kifizette a négyszázezer lírát és az idegen tovább utazott Genuába.

Taft levele a pápának.

Róma, márc. 22. A Szentatya kihatalgatosn fogadta Butt örnagyot, Taft elnök küldöttét, ak levelet hozott a pápának. Az Unió elnöke ebben a sajtókészü levélben hódolatát jelentette a pápának s ígéretet tett, hogy az Egyesült-Államok római katolikus polgárait az Unió kormánya mindig védelemben fogja részesíteni. A Szent-széknek nagy örömet keltett Taft rokonszenves írása s nagyon megváltozott a washingtoni kormány iránt a hangulat, amely tudvalevőleg ellenszenves volt Roosevelt idején, mikor az előbbi elnök Romában járt s ahelyett, hogy először a Vatikánban tiszteletet volna, elment a presbiteriánsu templomba.

Magyar munkások bányásirban.

London, márc. 23. Newyorkból táviratozzák hogy az arkansasi Mac Curtin-bányatelepen történt katasztrófa áldozatai majdnem kivétel nélkül magyar munkások, kevés köztük a lengyel, amerikai egyáltalán nem vevett oda. Csütörtökre virradó éjjel sikerült végre letenni a szellőztetőket s erre a légok a szádáknál lelohadtak, úgy hogy a mentőexpedíció leereszkehetett a mélységbe. Öt holttestet húztak föl, mind meg voltak szenesedve és egy halomban 35 holttestet számláltak meg. A robbanás előtt a csoportelvátláskor 116 bányász állott munkába. Mikor az explozió bekövetkezett, huszonöt bányásznak még volt ideje, hogy a légszivattyukhoz rohanjon s ezek szerencsésen megmenekültek, a többi 91 menthetetlenül odaveszett. A katasztrófát kétségtelenül a szénpor meggyuladása okozta.

Közgazdaság.

Budapesti tőzsde:

ÉRTEK: Magyar hitel 855.50—858. — Osztrák hitel 651.50—652.50 — Négyszázalékos koronajáradék 89.60—89.65 — Osztrák-magyar államvasutak 733.75—733.50 — Jelzálogbans. 487.50—492 — Leszámitolóbank 547.50—548 — Hazai Bank 302—304 — Magyar Bank 666 —669 — Rimamunányi 720.50—723 — Salgótarjáni 720—724 — Közúti Vasut 786—791.25 Városi Villamos 422—423.50 — Adria 524.

GABONA (ötven kilogrammonként): Buza áprilásra 11.43—11.29 — Buza májusra 11.44—11.30 — Buza októberre 10.74—10.60 — Rozs áprilásra 9.82—9.63 — Rozs októberre

8.74—8.62 — Tengeri májusra 8.72—8.64 — Tengeri júliusra 8.68—8.63 — Zab árilásra 9.81—9.75 — Zab októberre 8.38—8.29

BÉCSI ÉRTEK: Osztrák hitel 652—650 — Magyar hitel 856—855.75 — Osztrák-magyar államvasutak 734—732 — Alpesti 941—938 — Déli Vasut 105.25—105.25 — Skoda 733.50—732.

A francia piac és a Központi Hitelbank. A párisi Presse Associe, amely a legelterjedtebb és legbefolyásosabb francia könyvnyomatosok közül való, a Központi Hitelbank kríziséről ezeket írja:

«A Magyar Pénzügyintézetek Központi Hitelbankja olyan pénzügyintézet, amelynek igazgatóságában vezető szerepe jut a magyar parlamenti ellenzéknek, annak az ellenzéknek, amely állandó szálka a német és osztrák kapitalisták szemében. Mi sem természetesebb, mint az, hogy ez a bank igyekezett közvetlen kapcsolatot keresni a francia tőkével. De meg van írva, hogy a magyar hitelgény és a francia tőke között közvetítőkre van szükség, és hogy e közvetítők csak a pesti és a bécsi nagy bankok — egyformán német eredetű és tendenciójú mindkettő — lehetnek. Ezeknek a bankoknak felfogása szerint a francia tőke Magyarországon, valamint a Balkanon is, csak olyan intézeteket és olyan bank-érdekeket szolgálhat, amelyek hajszálnyira sem térnek el a hármasszövetségi politikától. A Központi Hitelbank most nagyon és kegyetlenül lakol meg, amiért másféle velleitásoknak adta bizonyosságát s amiért szabadulni igyekezve a nagybankok e közvetítő tutelája alól, közvetlenül nyújtotta kezét Franciaország felé. Egy hét óta az osztrák-német sajtó s az osztrák és német bankok versengve zudítják e pénzügyintézetre a legkínosabb rágalmakat, amelyek egyébként éppen oly illojósak és hazugak, mint szerzőik. Magyar függetlenségi körökben egyre általánosabb lesz a vélelény, hogy fel kellene nyitni Franciaország szerét és tájékoztatni kellene bizonyos hazai finanszierek tevékenységéről, akik bárókká lettek, főrendiházi tagokká, politikai társasokká az által, hogy a francia tőkét a hármasszövetségi politika támogatására közvetítették.

Beszerezési források kézikönyve. A debreczeni kereskedelmi és iparkamara ezaton hozza az érdekeltek tudomására, hogy Hazai Ipari Beszerezési Források című cimtár III. kiadása megjelenik e hét folyamán a kereskedelmi muzeum szerkesztésében. 4500 magyarországi és horvát-szlavonországi ipartelep gyártrányáról nyújt felvilágosítást. Betűrendben felsorolja, hogy milyen iparcikkek készülnek az országban. Ugyancsak betűrendben közli a cirtárba felvett összes ipartelepek névjegyzékét. A cimtár elsősorban az állam- és törvényhatósági hivatalok, intézetek számára készült ugyan, de magánosok részéről is megszerezhető. Terjedelme 25 iv és az ára 2 korona és kizárólag a m. k. r. kereskedelmi muzeumnál (Budapest, V., Akadémia-u. 3) szerzhető meg.

Megalakul a tanítók bankja. A tanítók bankja, amelyről oly sok szó esett az utóbbi időben, mégis csak megalakul és minthogy a részvénytőke, papíron legalább, jegyezve van, az alapítók március hó 31-ére összehívták a társaság alakító közgyűlését. A bank egy millió korona alapítókével alakul és Magyarországi Tanítók Bankja Részvénytársaság címet fogja viselni.

A pénzpiac rosszabbodása. Bécsből jelentik: A pénzpiac súlyos helyzete tetőpontját érte el. A magánkamatáláb Bécsben négy és háromnegyed, Berlinben 4 és hétényolcad százalék. A külföldi központokról mindenünnen rossz hírek érkeznek. Párisban a májusi nagy kibocsátás teljesen igénybe veszi a piacot, úgy hogy a francia pénzek egészen visszavonultak. Londonban a bérgyász sztrájk miatt a vidéki intézeteknek nagy összegű készpénzt kell állandóan készenélben tartani. Ilyen körülmények között mindinkább valószínűvé válik, hogy az angol bank legközelebb felemeli a kamatát.

VOITH GYÖRGY.

LAPP HENRIK
MÉLYFÚRÁSOK
magyar részvénytársaság
BUDAPESTEN

Jedő: Győr:
Báthory-utca 3. Kőbányai út 14.
Telefon: 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20.

ELVALLAL
MINDENMÉLYFÚRÁSOKAT
a legnagyobb mélységig
minden mélyre

Gyárt és javít
MÉLYFÚRÁSI GÉPEKET, SZERSZAMOKAT
ÉS ESZKÖZÖKET.
Legjobb referenciák!

Ujdonságok a téglaiipar terén!

Téglavetőgép, legújabb szabadalom!
Helyettesíti a kézivetést! Nem kell szak-
munkás! 2 lóval és 2-3 napszámmal napi
termelés 6-7000 téglá

Téglaprések, golyós csapágygyal, gyü-
rűs kenéssel. Az összes fogaskerek olajban
futnak. Könnyű járás, legcsakélyebb kopás!

Stabdalm. cserépvágo készülék, mat-
ricák nélkül. Könnyű kezelé., biztos üzem!

Teljes téglagyári berendezések a leg-
modernebb kivitelben

Specialitások: Porcellán, samotte és
agyagárugyarak teljes berendezése.

Drezdai Mótorgyár Részv.-Társ,
IAKOBIWERK CSZTÁLYA.

Vezérképviselőt:

Gellért Ignác és Társa

Budapest, V., Koháry-utca 4. szám.
A NÉMET CSÁSZÁR kadineni téglagyára-
nak teljes berendezését gyárunk szállította,
Gyors szállítás! Messzemenő jótállás!

Egy okos fej

elsajátítja azon vi mányokat, melyekkel
a tápszerkémia a háziasszonyt meg
ajándékozta.

Dr. Oetker sütopora a 2. f. élesztő
pótlásul szolgál, mellyel kuglófokat,
linzi és más egyéb tortákat, vala-
mint mindennemű süteményeket és
tésztákat lazábbakká, nagyobbakká,
jobb ízűvé és könnyebben emészt-
hetővé tesz.

Dr. Oetker pudingpora a 2. f. tejjel
főzve, gyermekeknek és felnőttek-
nek csontot képző, nagyszerű és
olcsó utóeledelt nyújt.

Dr. Oetker vanillincukra a 12 f. csoko-
ládé, tea, puding, tej, mártás és
crème vanillizására szolgál és
teljesen pótolja a drága vanillia
esővet. Egy csomag tartalma 2-3
jó vanillia-csönek felel meg.

Kimerítő használati utasítás minden
csomagon. Kapható minden elelmi-
szer üzletben, valamint drogériában.
Venyek ingyen.

Dr. OETKER, Baden-Wien.

Ludaser János

! Megnyilt női, pipere csipke **Megnyilt!**
és rövidárú üzlete (Városház épület)

Szalag, csipke, keztyű, ritikül, arcfátyol
harisnya és

párisi ujdonságokban
állandó nagy raktár.

Stern József és Testvére

kefegyár r.-t. városi raktára
Telefon 250. Piacz-utca 22.

Ajánlja:
saját gyártmányu legfinomabb kefeárúit
a legolcsóbb gyári áron. Nagyválasztékban
kaphatók: fésűk, hajtűk, bőrárúk, acélárúk.
Parfümök, szappanok és mindenféle toiletté
eszközök

Eladok

átvészelt makkon telet
288 darab sertést,

melyek Kassa város erdeiben
március végén, vagy április
elején átvehető.

Krigovszky János,
KALOCSA.

Ha „FORHIN“-nal permetez,

I-SZOR kevesebb
a gond,
II-SZOR kevesebb
a munka,
III-SZOR kevesebb
a munkabér!

mert a „FORHIN“ a
sokszorta megjavított
BORDÓI KEVERÉK
kész állapotban!

Nagyon erősen tapad a ned-
ves levélre is! Bármily harmat-
n l permetezhet vele! Semmi
üledéke nincs! Számítalan el-
ismerő nyilatkozat! Gyártjuk
az eddig dr. Aschenbrandt sza-
badalmát képezett **BEZKENPORT**
és **BORDÓI PORT** is. Kerjen
ingyen és bérmentve leírást
FORHIN-gyártól BUDAPEST
VI. Váci-út 93

BERLIN

GRAND HOTEL **BERLIN** SZÁLLODA
BUDAPEST, XI., Révay-utca 10. szám Andrassy-út mellett.
TELEFON 137-90. **Szobák 2 K 60 fillértől feljebb.**
140 minden modern kényelemmel berendezett szoba. Központi
fűtés, Lift, Vacuumlaener

Felkértenek mindazok akik **Turóczy Sándor** technikus czimét tudják,
közöljék. Nevezett valamikor Debreczenben, a **Vargakertben** a
Tóth Kálmán-utca 40. szám alatt lakott. A czimét közlőknek
3 korona költséget megfizetnek
Levelék „O. R. 1884“ jeligére **Dukes M. Nach** Wien I.1. cím alá
küldendők.

A Debreczeni
butorkészítő asztalosok áruccsarnok
szövetkezete

mint az országos központi hitelszövetkezet tagja.
Telfon 129. Telefon 129.

Hunyadi-utca 17-19. szám.

Felhívja a tisztelt butorvásárló közönség
figyelmét dusan felszerelt áruccsarnokára, hol
Debrecen első műasztalosainak és kárpito-
sainak termékeit a legmérsékeltőbb szabott)
árban áll a nagyérdemű közönség (rendel-
kezésére, a legegyszerűbbtől a legdiszesebb
kivitelig. Megtekintés minden vételkényszer
nélkül. Tervek, költségvetések, rajzok díjtal-
an. A rendelt avagy raktárból megvett bu-
torokért a legmesszebbmenő garanciát vál-
lalja, hitelképes egyéneknek kedvező fize-
tési feltételek.

Grimm Pensio

Budapest, V. Vigadó-utca 2.

Előkelő, csendes, központi fekvés, szabad
kilátással a Dunára és a budai hegyekre;
az „ngol Királyné“ és „Hungária“ szállók
közeliében. A földalatti és városi villamos
megállóhelye tözsomszédságában.

Modern külföldi pensiók mintájára
külön e célra épült helyiségben, elegáns új
berendezéssel. Központi fűtés, állandó hideg
és melegvíz vezeték minden szobában; vil-
lanvillagítás; fürdők; folytonos lifszolgálat.
Külön lakosztályok beépített fürdőszobával.
Társalgó és ebédlő terem, olvasószoba,
Elismert elsőrendű konyha.

Interurban telefon 176-63.

Apró hirdetések.

Tíz szócig 50 fill., mindegy további szó 5 fill.
Apróhirdetések előre fizetendők.

Bulorokat, könyvberendezéseket raktáron tart
Balint József asztalos (Csapó) Berek-utca 8

A TAVASZI ültetési idény alkalmából minden-
féle nemes faj gyümölcsfák s nagy mennyi-
ségű közönséges és díszfenyők eladóak. — Ar-
jegyzéket kívánatra küld az Irinyi kertészet
Iriny u. p. Portelek, Szatmár megye.

Hangorázik Ön? 3 korona havi előfizetéssel leg-
jobb és legújabb zeneműveket kölcsönöz Or-
szágos hangjegykölcsönző intézet, Andrásy-

GAZCSÖVEK különféle nagyságban eladóak —
Bővebbet a kiadóhivatalban

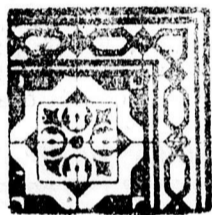
CSIZMADIAMESTEREK FIGYELMÉBE! Csiz-
mászárba való erős papiros jutányos árban
kapható Darabos-utca 7 sz. alatt.

FIATAL gyermektelen házimester felvétetik Dara-
bos-utca 7.

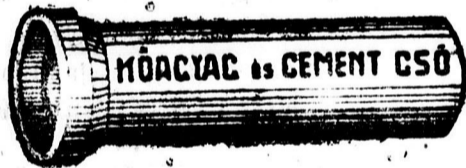
Ifjabb Walla József

mozaik-, cementára- és műkögyára, építési
anyagok raktára.

Padló falburkolás és betonépítkezési vállalat
BUDAPEST, VII., Rottenbiller-utca 15. szám.

Márványmozaiklapok
mintázott cementla-
pok, karmantus be-
toncsövek, különféle
műkömunkák, granit-
terrazzó, betonmun-
kák, csatornázások,
falburkolások, mett-
lachi lapok, keramit-
és klinker-lapok,
fayence-lapok.

Telefon szám: 76-36.

Neubauer János

sodronyműgyáros

a Slenczinger-ház lebontása miatt
irodahelyiségét és raktárát

a gyártelepre helyezte át.

Debreczen, Kétmalom-utca 4. sz.

BUDAPEST SZÁLLODA

SZEGED, Aradi-utca 6.

(Tisza nagyszállóda függeléke.) Be-
járat a Klauzál-téri villamos vasut
megállójától.

Udvari szoba személyenként vilá-
gítással és kiszolgálással K 1.60

Utcai szoba személyenként
villanyvilágítással és ki-
szolgálással. . . . . K 2.40

Ugy az utcai, mint az udvari szobák
tiszták és világosak. A környékbeli
közönség kedvelt szállója.

**∴ HIDVÉGER ANTAL ∴ Foglalkozik
az összes
bank és váltóüzlete
Debreczen, Deák Ferencz-u. 13. sz.
TELEFON 416. szám. bankügyletekkel**

Eternit-palával teljesen egyenlő palát

erős, ruganyos és szép
gyárthat bárki négyzetméterenként 80 fillérért.

Gyárakat bevált szabadalmak szerint 50,000 koronától feljebb; I-a minőségért, teljesítő-
képességért legmesszebbmenő garanciával berendez:

**Kende Márton műszaki vállalata Budapest,
VI., Szondy-utca 60. sz.**

130 saját főraktár
a-ból és külföldön

**Elsőrangú
elegáns
és jutányos a
Turul-Cipő**

**TURUL cipőgyár r.-t.
TEMESVÁR.**

A monarchia legnagyobb cipőgyára.
Főraktár Debreczenben:
PIACZ-UTCZA 48.
Telefon: 691.

**Nincs többé köhögés, fejfájás, reuma
csúsz, köszvény, isiász,
fertőzés,**

Mert van „BOROLIN“

Borolincukorka és Borolinszappan. A Dr. Borovszky-féle BOROLINNAK
az ára kimerítő használati utasítással üvegenként 80 fill., próbáúveg 50 fillér, a
a Borolincukorkának ára 20 és 40 fillér, a Borolin háziszappannak darabonként
30 fill. és a piperezappannak 80 fillér.

Kapható városunkban a következő cégekknél: **BATÁRY IMRE, HARSÁNYI LAJOS,
KUBEK SÁNDOR, MIHALOVITS JENŐ, STEINER MANÓ, gyógyszeré-
szeknél, KÖZPONTI DROGUERIÁBAN, DEUTSCH LAJOS, MÁYER JENŐ és BÉLA,
NAGY ANDRÁS, BALOGH M. J. kereskedő uraknál, Érmihályfalván: MÁTRAI ÁKOS
gyógyszertárában. Földesen: WEISZ MIKSA kereskedésében.**